

VIOLET FALKENBURG & GIDEON DE HAAN

Stief Succes

Survivalgids voor alle
stiefmoeders en -vaders

KOSM • S

Inhoud

Voorwoord 11

I. Stiefgezin 13

1. De moedregels en de mildregels 14
2. Een stiefgezin is geen kerngezin 18
3. Z.g.a.n 20
4. Overleef de eerste vijf jaar 22
5. Wie is bij jullie familie van wie? 24
6. Bezint eer ge begint 26
7. Stief is maximaal een goede vriend 28
8. Een stiefouderschapsplan helpt 30
9. Ga in de 'samen-stand' 31

II. Roze wolk 33

10. Wanneer vertel ik de kinderen dat ik verliefd ben? 34
11. Stief-to-be komt voor het eerst op bezoek 35
12. Pannenkoeken eten met alle kinderen 37
13. Het roze misverstand: dat regelen we later wel 38
14. Als je interne stemmetje nee zegt 39
15. Blijf je buitenstaander of word je deelnemer? 41
16. 'Hoorzitting met de kids' 42
17. Jouw huis, mijn huis of naar de makelaar? 44
18. Stop de rollercoaster, stel grote beslissingen uit 46
19. Opeens een vreemde man in huis 48
20. Verhuizen naar Verweggistan 50
21. Als een kind nee zegt, bedoelt het nee 52
22. Wennen aan het nieuwe leven 54
23. Soms zijn kinderen hun thuis kwijt 56
24. Met stief komen er ook nieuwe gordijnen 58
25. De ouders zijn verliefd, de kinderen niet 60
26. Zoenen op de bank 62

- 27. Verliefd op een veel jongere partner 63
- 28. Verliefd op een veel oudere partner 65
- 29. Hoe noem je elkaar? 67
- 30. Ná de roze wolk 68

III. Liefdesbaby 69

- 31. Er komt een baby, leuk of niet? 70
- 32. Wanneer vertel je het de kinderen? 71
- 33. Alle aandacht gaat naar de baby 73
- 34. Als de kraamwolk optrekt 74
- 35. Past een nakomertje in jullie nieuwe gezin? 76
- 36. De kinderen als babysit 78
- 37. Nieuwe rondes, nieuwe kansen, ook voor het ouderschap. 79
- 38. Baby's vragen veel aandacht 80
- 39. Het nieuwe kind wordt voorgetrokken 81
- 40. Een van de kinderen ziet de baby niet zitten 83

IV. Stiefkinderen 85

- 41. Ze vinden elkaar niet automatisch aardig 86
- 42. Ze worden verliefd op elkaar 88
- 43. Hoe voer je een gesprek over verliefdheid? 89
- 44. De stiefvader valt niet goed 91
- 45. De boze stiefmoeder bestaat echt 92
- 46. Jaloezie of afgunst? 94
- 47. Kijk uit voor bermbommetjes 96
- 48. Omdat het mijn huis is ... 98
- 49. Haar kind aanpakken is lastig, je mag niet opvoeden 100

V. Stiefouders 101

- 50. Wat als het stiefgezin tegenvalt? 102
- 51. Je vrouw en haar ex zijn water en vuur 103
- 52. Je hebt niks met je stiefkind 105
- 53. Je stiefkind negeert je 107
- 54. Je stiefkind en jij vechten om aandacht van je

- partner 109
55. Als je stiefkind je irriteert 111
56. 'Papa!' roept je stiefkind over het schoolplein 113
57. Stief wordt het eerste aanspreekpunt 115
58. Je hebt geen nieuwe relatie, je hebt ineens een
gezin 117
59. Het stiefkind wil zijn ouders weer bij elkaar 118
60. Hallo stiefmoeder! Niet ongevraagd moederen
graag 119
61. Je partner trekt zijn eigen kinderen voor 121
62. Word vrienden met de ex van je partner 122
63. Maak kennis met de partner van de ex van je
partner 124
64. Blijf betrokken als het over 'vroeger' gaat 126
65. Samen geschiedenis schrijven 127

VI. Exen 129

66. Je ex wil geen relatie met stief 130
67. Je kind mist zijn moeder, jouw ex dus 132
68. Sta open voor kritiek op je eigen kinderen 134
69. De kinderen vertrouwen Kees meer dan hun
vader 135
70. Niet mee naar de dokter, dan ook niet mee naar de
musical 136
71. Je ex kan jou niet loslaten 137
72. Je ex bemoeit zich met alles 138
73. De feest-, verwen- en pretvader 140
74. Je ex stookt de kinderen op 141
75. Helaas wil je ex geen contact 142
76. Je ex wil overal bij zijn 144

VII. Grootouders 145

77. Hoe valt de nieuwe schoonzoon? 146
78. De eigen kleinkinderen voortrekken 148
79. Je ex wordt ook uitgenodigd voor kerst 150
80. Was het nog maar zoals vroeger ... 151

- 81. Vier grootouders bemoeien zich met de opvoeding 152
- 82. Grootouders hebben geen rechten 154

VIII. Dit hoort er ook bij 155

- 83. Zijn zoon heeft een wiskundeknobbel, fijn voor je dochter 156
- 84. Zij gaan skiën en jullie niet 157
- 85. Dat had je niet met jezelf afgesproken 159
- 86. Zijn kind stinkt, vind jij 161
- 87. Je partner zoek je uit, zijn kinderen niet 163
- 88. Zo is hij nu eenmaal 164
- 89. Vier kaartjes voor de diploma-uitreiking en je bent met zijn vijven 166
- 90. Gevr.: Stief met dierenliefde 168
- 91. Wat doen we met de feestdagen? 170
- 92. Eén vakantie, veel plannen 172
- 93. Met zijn twaalven aan het verjaardagsontbijt 174

IX. Zakelijke zaken 177

- 94. Erven en zo 178
- 95. Wanneer ben je stiefouder? 180
- 96. Stief moet meebetalen 182
- 97. Heeft de stiefouder ook het gezag? 184
- 98. Hoe zit het bij de samenwoners? 185
- 99. Maak een bedrijfsnoodplan 186
- 100. Wat doe je met zak- en kleedgeld? 188
- 101. Wie betaalt wat? 189
- 102. Arm en rijk onder één dak 191

X. Communicatie 193

- 103. Begrijp je wat ik bedoel? 194
- 104. Afspraak is afspraak, ook voor pubers? 195
- 105. Kruip in de huid van de kinderen 197
- 106. Uitspreken of opkroppen 199
- 107. Als stijlen botsen 201

- 108. Als je zo hard schreeuwt, schrik ik 203
- 109. Na een logeerpartij volgt de overdracht 205
- 110. Het statusschrijftje 207
- 111. Partnerpraat 209

XI. Opvoeden 211

- 112. Je stiefkind wil geen klusjes in huis doen 212
- 113. Je bent mijn vader niet ... 214
- 114. Badkamerdeur open of dicht? 216
- 115. Kom eens onder de douche uit, zonde van dat water! 217
- 116. Wees duidelijk en eerlijk in de grenzen die je stelt 219
- 117. Houd zicht op genotmiddelen 220
- 118. Houd zicht op stemmingen 222
- 119. De school als bondgenoot 224
- 120. Pubers gaan graag in discussie 226
- 121. Niet opvoeden, wel invloed 228
- 122. Ruzies zijn er om bij te leggen 230
- 123. Een of drie koekjes bij de thee 232
- 124. Haal de vrienden van de kinderen in huis 234
- 125. Reageer als de verbaasde kabouter 235
- 126. Polder niet te snel 236
- 127. De Grote Huisregellijst 238

XII. Cultuurverschillen 241

- 128. De Bijbel is gewoon een boek 242
- 129. Mogen kinderen meepraten? 244
- 130. Wij van de familie De Vries 246
- 131. Kliekjes bewaren of wegdoen? 248

XIII. Ten slotte 251

XIV. Literatuurlijst 253

XV. Nuttige adressen 255

VOORWOORD

Waarom pak jij *Stiefsucces* van de leestafel, waarom heb je het gekocht? Waarschijnlijk omdat je al een stiefgezin hebt, of omdat je er een wilt gaan stichten. Je loopt rond met vragen, want er komt van alles op je af. Jullie zijn als volwassenen verliefd op elkaar, maar jullie wederzijdse kinderen zijn dat niet – om maar eens iets te noemen. Jullie willen niets liever dan samen een nieuw gezin vormen. Dat kan makkelijk goed gaan, maar ook mislukken, of heel stroef gaan, bijvoorbeeld als je kinderen niet zo reageren als je in je verliefdheid had gehoopt. Het komt echt voor dat jouw kinderen en die van je partner elkaar niet mogen. Het gebeurt soms dat kinderen niet willen verhuizen naar een andere stad, omdat ze dan hun vriendjes te veel gaan missen. Of omdat ze in de knel komen met de loyaliteit naar de uitwonende ouder, die wél in de andere stad gaat wonen.

In zo'n situatie komen er veel vragen bij je op, en onzekerheden. Wat moet je doen? Je eigen zin doordrijven, de mening van je kinderen de doorslag laten geven? En welke invloed heeft je ex? Die wil ook nog meepraten. Wat er ook gebeurt, je wilt hoe dan ook het beste voor je kinderen. En voor jezelf. Bleef het hier maar bij. Je partner zit namelijk met soortgelijke vragen. In een stiefgezin spelen veel belangen, wensen en praktische feiten een rol bij de beslissingen die jullie samen moeten nemen.

Dit is geen kookboek met recepten noch een routeplanner naar stiefsucces, maar een boek om erbij te pakken wanneer je in je stiefgezin tegen iets aanloopt waar je mee zit. De kans is groot dat je in een van deze honderddertig stukjes een antwoord op je vraag vindt. Want, net als in de rest van het leven:

op zoek naar stiefsucces maken mensen dezelfde dingen mee en glijden ze uit over dezelfde bananenschil. Veel van hun ervaringen lees je terug in dit boek. Een gewaarschuwd mens telt nu eenmaal voor twee.

Hoewel er weinig spijkerhard onderzoek naar bestaat, wordt er in de wereld van de stiefgezinnen van uitgegaan dat een derde stand houdt – de rest strandt binnen vijf jaar. De verwachtingen zijn vaak niet realistisch, er wordt niet genoeg en niet góéd genoeg naar elkaar geluisterd. En het wezenlijke verschil tussen een kerngezin en een stiefgezin wordt vaak niet onderkend: een kerngezin wordt beschermd door onderlinge loyaliteit die onverbrekkelijk is en een stiefgezin niet. Een stiefgezin kan hierdoor echt ‘kapotgaan’ in tegenstelling tot een kerngezin (dat wel ‘uit elkaar’ kan gaan).

Herkenning en inzicht, een handig setje moet- en mijn-regels, dat is wat dit boek je biedt. Plus een handvol troost omdat duidelijk wordt dat je niet de enige bent die in tal van onduidelijke situaties terechtkomt. Maar het zet je ook aan het werk. Om dat wat ingewikkeld is of lijkt te kunnen overleven, is het een echte survivalgids geworden. Op weg naar stiefsucces.

Laren, Violet Falkenburg
Castricum, Gideon de Haan
September 2018

I. Stiefgezin

In dit boek gebruiken wij de term stiefgezin, maar we hadden ook kunnen kiezen voor: samengesteld gezin, bonus- of patchworkgezin. Wij praten over de echte ouder en niet over de biologische ouder. Als we de vader of moeder bedoelen die niet meer bij de kinderen woont, hebben we het over de uitwonende ouder. We noemen de stiefouder vaak stief. Soms bedoelen we de vader, soms de moeder. Dat blijkt wel uit de inhoud van het hoofdstukje. Ter afwisseling hebben we twee stiefgezinnen opgevoerd. Stief Kees gaat samenwonen met Marjan en haar kinderen Tessa en Tim. En het nieuwe gezin van vader Frits. Hij is verliefd geworden op Boukje die haar dochter Jorien meeneemt. Uiteraard zijn dit verzonnen namen.

Stief komt uit het Middelnederlands. In die tijd betekende stief 'be-roofd, missend' – gezien vanuit de positie van het stiefkind: het kind dat van de echte ouder is beroofd. Later hebben ook de stiefouders dit etiket meegekregen, om duidelijk te maken dat ze niet de echte ouders zijn.

1. De moetregels en de mildregels

Een boek over hobbels, valkuilen, grappige voorvallen en pijnlijke ontdekkingen vraagt om een lijstje met de *do's and don'ts* van een stiefgezin. Wij noemen ze de 'moetregels en mildregels' en we zetten ze graag op een rijtje, zonder de prententie volledig te zijn. Zie het als een werkljstje dat voor elk samengesteld gezin weer anders zal uitpakken. De regels kunnen ook handig zijn als leidraad voor een gesprek.

DE MOETREGELS

1. Heb realistische verwachtingen van kinderen.

Je kinderen worden geconfronteerd met jouw keuzes. Dat vraagt veel van hun aanpassingsvermogen. Zet hier geen druk op en leg de lat niet te hoog.

2. Realiseer je dat overtuigingen en meningen niet meer zijn dan dat.

Laat ze niet in de weg zitten bij je rol als stiefouder. Blijf nieuwsgierig naar die van de anderen.

3. Neem het leven wat luchtiger.

Veel mensen zijn zo gedreven om het te laten lukken, dat ze helemaal verkramp raken. Dat leidt tot ongeduld en kribbigheid.

4. Geef de chemie een kans.

Een stiefgezin is een chemische fabriek. Er komt allerlei chemie bij elkaar. Focus niet op de verschillen, maar laat alle 'stofjes' hun werk doen. En een ontploffing hier en daar is geen ramp.

5. Leer elkaars gebruiksaanwijzingen kennen.

Door samen dingen te doen en deel te nemen aan het gezinsproces leer je elkaar kennen. Met die kennis kun je conflicten beter het hoofd bieden.

6. Schrik niet van conflicten.

Conflicten zijn niet erg, want daarin worden wensen en grenzen zichtbaar. En alleen dan kun je er rekening mee houden.

7. Koester de mooie momenten.

Je hebt ze nodig om de moeilijke momenten het hoofd te kunnen bieden.

8. Wees eerlijk over je gevoel.

Maak duidelijk en spreek uit wat bepaald gedrag bij jou te weegbrengt.

9. Leg belangrijke afspraken notarieel vast.

Dit geldt bij samenlevers in het algemeen, maar in het stiefgezin helemaal.

10. Neem de tijd.

Bij verliefdheid niet inhalen en blijven zitten waar je zit. Blijf beseffen dat jouw keuzes direct effect hebben op je kinderen.

DE MIJDREGELS

1. Denk niet te snel: we komen er wel uit.

Onderschatting van het proces waar je met zijn allen in terechtgekomen bent is een valkuil. De verliefde partners, de kinderen, de exen, de grootouders – alle raderen in de machine moeten opnieuw leren draaien.

2. Pas op met de gedachte: het valt wel mee.

Wegwuiven van signalen die kinderen en partners afgeven? Doe dat niet en neem ze serieus.

3. Denk goed na over gezinsuitbreiding.

Als er geen plek is voor een nieuwe baby, letterlijk of figuurlijk, begin er dan niet aan. Een moeizame relatie, een stroef lopend gezin wordt er niet beter op door er een baby aan toe te voegen.

4. Ga niet wonen op een plek met te veel verleden.

Dit stimuleert het gevoel dat je er niet bij hoort.

5. Voer geen windmolengevecht.

Neem je verlies als het na veel pogingen niet lukt om een band met de kinderen op te bouwen.

6. Wees niet te gedetailleerd in je wensen en verlangens.

Als je te uitgesproken en precies bent in hoe je alles wilt, kunnen lastige verschillen makkelijker naast elkaar blijven bestaan.

7. Bedenk: moralisme is een eenrichtingsstraat naar teleurstelling.

Bij moralisme vind je niet alleen iets, je verbindt er ook een oordeel aan. Het vergroot de kans op botsingen.

8. Probeer niet álles samen te doen.

Op zich geen recept voor gezinsvorming. Blijf af en toe met je eigen 'kluppie' op pad gaan, zodat je bewaart wat je met je kinderen hebt opgebouwd.

9. Als je kiest voor het stiefgezin, kies dan ook echt.

Blijf geen buitenstaander, neem deel, neem je verantwoordelijkheid, hoe lastig dat soms ook is.

10. Voed niet op, stief.

Blijf op alle heikele opvoedmomenten beseffen dat de ouders de eerste opvoeders zijn.

12. Pannenkoeken eten met alle kinderen

De kinderen zijn op de hoogte, maar hebben elkaar nog niet ontmoet. Op een bepaald moment denk je: het zou leuk zijn als onze kinderen elkaar eens zouden zien. Je bent heel benieuwd hoe dat zal gaan. Niet dat je al met het toekomstige stiefgezin bezig bent, maar je wilt het gewoon aftasten.

Bedenk iets buiten de deur, als dat kan, waar je niet wordt afgeleid door allerlei organisatorische zaken. Dus niet bij je thuis, maar op een plek die voor iedereen niet-beladen is. Zoek een doe- ding, een activiteit die voor iedereen goed uitpakt. Met zijn allen naar het zwembad? Nee, want de ene zoon duikt dieper dan de andere, het meisje schaamt zich voor haar zwempak: blijf weg van de competitieve uitjes. Je wilt niet beginnen met ongemakkelijke gevoelens en jaloezie.

Ga een pannenkoek eten, dat vindt iedereen leuk en lekker. Probeer mentaal een beetje achterover te leunen, laat de boel de boel en kijk het rustig aan. Kinderen amuseren zich meestal snel met elkaar, dus bemoei je er niet te veel mee. Zie je verschil in cultuur en opvoedstijlen, laat het voor wat het is. Iedereen is misschien wel zenuwachtig en gespannen, dat hoort er nu eenmaal bij.

Ouders doen vaak te veel hun best zo'n eerste keer. Ze stoppen veel aandacht in het maximaal leuk maken van het uitje, zodat ze vaak meer met de gang van zaken bezig zijn dan met waar het werkelijk om gaat: de kennismaking van de kinderen onderling. Bovendien wil je niet de suggestie wekken dat dit soort uitjes de nieuwe norm wordt. Dus doe iets simpels en maak er geen hele dag van. Het samen eten is een eerste stap om te kijken of je plannen kans van slagen kunnen hebben.

73. De feest-, verwen- en pretvader

Je kinderen zijn eens in de veertien dagen bij hun vader en daar heerst een ander regime dan bij jou. Twee keer per maand mogen ze alles wat ze willen, krijgen ze alles wat ze vragen en doen ze niks wat ze niet willen. In zo'n weekend worden er allerlei uitjes bedacht, niks is te dol, maar huiswerk maken is er bijvoorbeeld niet bij. Ze starten de nieuwe week met een achterstand, dus maandag moe op school.

Het is al lastig genoeg om je stiefgezin te laten slagen, en als er dan een ex aan de andere kant zit, die – misschien onbewust – van alles doet waardoor de kinderen uit het gareel raken, dan helpt dat niet. Jij en stief doen jullie best om hen rust, reinheid en regelmaat bij te brengen en je krijgt ze uitgeput terug.

Je ex lijkt vooral te willen bewijzen hoe leuk hij is en daarmee wordt het contrast met de stief thuis heel scherp. Zo wordt jouw nieuwe partner, die wel grenzen hanteert, bijna tot boeman verheven. Zeker ten opzichte van de veertiendaagse feest-, verwen- en pretvader.

Gezien vanuit de loyaliteit van het kind, die de uitjes heel leuk en het leven bij jou heel saai vindt, heb je een probleem. Want je moet je ex wel in ere houden. Je kunt ten overstaan van je kind je ex niet afvallen, maar jij en de stief hebben er wel last van. Dus wat je doet, is diplomatie bedrijven. Probeer je ex te bewegen om de verwennerij hier en daar wat in te dammen, en je samen aan je opvoeddoelen te houden. Als je die had dan.

Ondanks alle goede bedoelingen en roze wolken vallen twee van de drie stiefgezinnen binnen vijf jaar uit elkaar. Hoe zorg je dat j  uw stiefgezin een succes wordt?

Dit is geen kookboek met recepten voor en ook geen routeplanner naar stiefsucces, maar een boek om erbij te pakken wanneer je in je stiefgezin tegen iets aanloopt waar je mee zit. Een survivalgids als het ware. Wat doe je bijvoorbeeld als je kind bij een berisping van de stief roept: 'Je bent mijn vader niet!', of hoe vertel je dat er een nieuw kindje bij komt? De kans is groot dat je in   en van de honderddertig hoofdstukjes een antwoord op je vraag vindt.

Dit unieke boek van mediator en gezinscoach **GIDEON DE HAAN** en trainer-coach **VIOLET FALKENBURG** bevat tips en verhalen uit de praktijk om stiefmoeders en -vaders te helpen bij het starten, opbouwen en onderhouden van het nieuwe gezin.

9 789021 569659

WWW.KOSMOSUITGEVERS.NL

**KOS
M•S**

NUR 854
KOSMOS UITGEVERS
UTRECHT/ANTWERPEN